

**Αποτελέσματα της Δημόσιας
Διαβούλευσης για τον Ορισμό, Ανάλυση
και τις Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις στη
Αγορά Λιανικής Πρόσβασης στο Δημόσιο
Σταθερό Τηλεφωνικό δίκτυο μέσω
Συνδέσεων Υψηλής Χωρητικότητας
(Primary Rate Access ISDN)**

**Μαρούσι,
Μάρτιος 2007**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή	3
2. Ανάλυση των Απαντήσεων.....	3
3. Προτάσεις Αναθεώρησης	6
4. Αναλυτικές απαντήσεις συμμετεχόντων.....	6
4.1. ΟΤΕ.....	6

1. Εισαγωγή

Στις 14-12-2006, η EETT δημοσίευσε κείμενο δημόσιας διαβούλευσης αναφορικά με τον Ορισμό και την Ανάλυση της λιανικής Πρόσβασης στο Δημόσιο Τηλεφωνικό Δίκτυο σε Σταθερή Θέση μέσω συνδέσεων υψηλής χωρητικότητας (Primary Rate Access ISDN). Η EETT προσκάλεσε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς της αγοράς να απαντήσουν στην ως άνω διαβούλευση εντός του χρονικού πλαισίου από 14/12/06 έως 26/01/07.

Η παρούσα Αναφορά παρουσιάζει την περίληψη των απαντήσεων των συμμετεχόντων στο Κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης, καθώς και τις απόψεις της EETT αναφορικά με τα βασικότερα σημεία των παρατηρήσεων των ως άνω συμμετεχόντων. Ειδικότερα, στην ενότητα 2 παρατίθενται τα κυριότερα σχόλια των συμμετεχόντων στη Δημόσια Διαβούλευση καθώς και οι απαντήσεις της EETT επί των σχολίων εκείνων που χρήζουν απάντησης. Στην ενότητα 3 παρουσιάζονται οι προτεινόμενες τροποποιήσεις/ ενημερώσεις που πρέπει να γίνουν στο κείμενο ορισμού και ανάλυσης της αγοράς. Τέλος, στην ενότητα 4 παρατίθενται αυτούσιες οι απαντήσεις όλων των συμμετεχόντων στη Διαβούλευση εξαιρουμένων των στοιχείων εκείνων των απαντήσεων τους που έχουν χαρακτηριστεί από τους συμμετέχοντες ως εμπιστευτικά.

2. Ανάλυση των Απαντήσεων

Ορισμός Αγοράς

Διεύρυνση της αγοράς προκειμένου να συμπεριληφθούν και άλλες τεχνολογίες

Ένας συμμετέχων υποστηρίζει ότι υπάρχει μεγάλη υποκαταστασιμότητα μεταξύ ISDN PRA και παρόμοιων προϊόντων $\geq 2\text{Mbps}$ πρόσβασης που προσφέρονται μέσω ευρυζωνικής SDSL/ΑΠΤΒ, LMDS, οπτικής ίνας ή μισθωμένης γραμμής. Ο εν λόγω συμμετέχων θεωρεί ότι η υποκαταστασιμότητα αυτή αφορά κύρια τις περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης όπου βρίσκεται και το σύνολο σχεδόν της συγκεκριμένης αγοράς ISDN PRA και ότι δεν διαφαίνονται μεγάλα κόστη μεταλλαγής αφού οι υπηρεσίες αφορούν κατ' εξοχήν εταιρικούς χρήστες, οι οποίοι συνήθως διαθέτουν ανεπτυγμένα δίκτυα δεδομένων και τηλεφωνίας.

Η EETT δεν θεωρεί ότι τα ως άνω αναφερόμενα προϊόντα πρόσβασης $\geq 2\text{Mbps}$ που προσφέρονται μέσω ευρυζωνικών συστημάτων SDSL/ΑΠΤΒ, LMDS, οπτικής ίνας ή μισθωμένων γραμμών, ανήκουν στην ίδια αγορά με τις υπηρεσίες PRA ISDN. Στα πλαίσια του ορισμού της αγοράς η EETT εξέτασε τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των γραμμών DSL και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των γραμμών PRA-ISDN και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι από λειτουργικής απόψεως δεν δύνανται να αντιμετωπισθούν ως υποκατάστατα. Όσον αφορά την ανάλυση της αγοράς, η EETT κατέληξε ότι οι συνδέσεις PRA υπόκεινται σε μια έμμεση ανταγωνιστική πίεση από εναλλακτικά δίκτυα. Ωστόσο, η ως άνω διαπίστωση δεν σημαίνει ότι η EETT θεώρησε ότι η εν λόγω ανταγωνιστική πίεση είναι τέτοιας φύσης που να καθιστά τα εναλλακτικά δίκτυα ως άμεσα ανταγωνιστικά υποκατάστατα. Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι τα ως άνω δίκτυα/εφαρμογές βρίσκονται ακόμα στα πολύ αρχικά στάδια της ανάπτυξής τους.

Συνεπώς, η ΕΕΤΤ εμμένει στην αρχική της θέση ότι η σχετική αγορά περιορίζεται στην πρόσβαση μέσω συνδέσεων PRA. Τα προϊόντα που αναφέρονται από τους συμμετέχοντες ελήφθησαν σε κάθε περίπτωση υπόψη από την ΕΕΤΤ στα πλαίσια της εκτίμησης της αγοραστικής ισχύος.

Σχετική γεωγραφική αγορά

Ένας συμμετέχων υποστηρίζει ότι η σχετική γεωγραφική αγορά των αγορών λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση, διαχωρίζεται σε δύο σχετικές γεωγραφικές αγορές ως προς την ανάπτυξη του ανταγωνισμού: την Αττική μαζί με την Θεσσαλονίκη και η υπόλοιπη Ελληνική επικράτεια. Σύμφωνα με στοιχεία του που παραθέτει, για τον Δεκέμβριο 2006, το 75 % των εγκατεστημένων συνδέσεων λειτουργεί στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα με το υπόλοιπο ποσοστό να διαμοιράζεται σε άλλες μικρότερες πόλεις.

Η ΕΕΤΤ δε συμπεριλαμβάνει την άποψη του ως άνω συμμετέχοντος. Όπως επισημάνθηκε και στο κείμενο της διαβούλευσης, ο ΟΤΕ παρέχει τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην σχετική αγορά προϊόντων σε εθνική βάση και με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις. Αν και οι ως άνω υπηρεσίες δύνανται να προσφέρονται και από άλλους παρόχους σε κλίμακα μικρότερη της εθνικής, θα ανταγωνίζονται ωστόσο τις εθνικές υπηρεσίες του ΟΤΕ. Η ΕΕΤΤ εμμένει συνεπώς στην άποψή της ότι η σχετική γεωγραφική αγορά έχει εθνικό εύρος.

Ανάλυση Αγοράς

Περιορισμένοι φραγμοί εισόδου και δυνητικός ανταγωνισμός στην αγορά

Ένας συμμετέχων θεωρεί ότι η συγκεκριμένη αγορά δέχεται ανταγωνιστική πίεση από τις υπηρεσίες SDSL μέσω AIToB, LMDS, Metro Ethernet και SDH. Ο εν λόγω συμμετέχων θεωρεί ότι τα εμπόδια εισόδου στην αγορά πρόσβασης PRA ISDN είναι σημαντικά χαμηλότερα από αυτά στην αγορά πρόσβασης PSTN / ISDN BRA, λόγω των υψηλών εσόδων από τηλεφωνικές και συναφείς υπηρεσίες των εταιρικών πελατών, καθώς και της μείωσης του ρίσκου της αρχικής επένδυσης λόγω της συγκέντρωσης μεγάλων πελατών σε τοπικά επιλεγμένες περιοχές.

Ο συγκεκριμένος συμμετέχων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η συγκεκριμένη αγορά οδηγείται προς τον πλήρη ανταγωνισμό και η Σημαντική Ισχύς στην Αγορά που κατέχει ο ΟΤΕ δεν του επιτρέπει να επιβάλλει καταχρηστικές πρακτικές. Ενισχυτικά δε, προβάλλει το επιχείρημα ότι υπάρχει ανώτατο επίπεδο τιμών στα τέλη συνδέσεων ISDN PRA που καθορίζεται από την κοστοστρεφή τιμή 15 συνδέσεων ISDN BRA.

Η ΕΕΤΤ συμφωνεί με την άποψη ότι οι φραγμοί εισόδου είναι χαμηλότεροι από αυτούς που υπάρχουν στην αγορά για την πρόσβαση PSTN/ISDN BRA. Επιπροσθέτως, στα πλαίσια της ανάλυσης της αγοράς, η ΕΕΤΤ διαπίστωσε ότι στην αγορά πρόσβασης PRA υπάρχει αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς προερχόμενη από την πλευρά των εταιρικών πελατών. Αναμένεται ότι η διαθεσιμότητα των Τμηματικών Κυκλωμάτων σε εναλλακτικούς παρόχους θα βοηθήσει τους εταιρικούς πελάτες να αντισταθμίσουν την όποια αγοραστική ισχύ επιδειξεί ο

ΟΤΕ, αλλά στα χρονικά πλαίσια της παρούσας εξέτασης δεν αναμένεται ότι τα Τμηματικά Κυκλώματα θα έχουν την ως άνω επιθυμητή επίδραση στην αγορά. Η ΕΕΤΤ δεν θεωρεί ότι οι φραγμοί εισόδου έχουν ήδη πέσει σε τόσο χαμηλά επίπεδα που να επιτρέπουν την επέλευση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά στα επόμενα 2-3 χρόνια. Η ΕΕΤΤ υπενθυμίζει στον ως άνω συμμετέχοντα ότι κατά το Δεκέμβριο του 2005, ο ΟΤΕ προμήθευε το 93,8% της αγοράς για λιανική σταθερή στενοζωνική πρόσβαση υψηλών χωρητικότητων και αν και η εν λόγω αγορά είναι δυνητικά πιο ανταγωνιστική από την αντίστοιχη λιανική αγορά για πρόσβαση χαμηλών χωρητικότητων, ο ΟΤΕ δεν έχει απολέσει κάποιο σημαντικό μερίδιο αγοράς από την ημερομηνία αρχικής παροχής των συνδέσεων PRA.

Η ΕΕΤΤ σημειώνει επίσης ότι οι συνδέσεις BRA δεν περιορίζουν την τιμολογιακή συμπεριφορά ενός παρόχου συνδέσεων PRA. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι μια σύνδεση PRA είναι σημαντικά ακριβότερη από 15 συνδέσεις BRA. Η ΕΕΤΤ υπενθυμίζει τέλος, ότι η πρόσβαση PRA ISDN από την μια πλευρά, και η πρόσβαση BRA ISDN και PSTN από την άλλη δεν είναι λειτουργικά υποκατάστατα.

Νομικές Υποχρεώσεις

Ex post ρύθμιση της αγοράς

Ένας συμμετέχων θεωρεί ότι οποιαδήποτε παραβίαση της αρχής της αμεροληψίας μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά με μια *ex post* παρέμβαση στα πλαίσια ενός γενικότερου ανταγωνιστικού πλαισίου. Επιπρόσθετα, ο εν λόγω συμμετέχων υποστηρίζει ότι δεν υφίσταται ανάγκη για οποιαδήποτε *ex ante* ρύθμιση σχετικά με την υποχρέωση γνωστοποίησης στην ΕΕΤΤ των τιμών και εκπτώσεων είκοσι (20) ημέρες πριν την ημερομηνία εφαρμογής τους, αφού η ΕΕΤΤ μπορεί να ασκεί αποτελεσματικά τις εξουσίες της βάσει του δικαίου του ανταγωνισμού.

Η ΕΕΤΤ δε συμφωνεί με την άποψη του ως άνω συμμετέχοντος και τονίζει ότι κατόπιν της διαπίστωσης ύπαρξης ΣΙΑ στη σχετική αγορά, απαιτείται σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο όπως επιβληθεί τουλάχιστον μια εκ των αναφερόμενων στην Οδηγία για την Πρόσβαση ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Η ΕΕΤΤ επέλεξε μιας μορφής 'ελαφριά' ρύθμιση η οποία λαμβάνει υπόψη της τις συνθήκες της αγοράς και ιδίως το γεγονός ότι η ανάπτυξη στη σχετική αγορά παραμένει περιορισμένη και ότι οι εταιρικοί πελάτες θα έχουν στο μέλλον έναν αριθμό ανταγωνιστικών εναλλακτικών λιανικής πρόσβασης εφόσον οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην αγορά χονδρικής προβούν αποτελεσματικές.

Ως εκ τούτου, η ΕΕΤΤ περιόρισε ουσιαστικά τις επιβληθείσες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην υποχρέωση του ΟΤΕ όπως μην προβαίνει σε διακριτική μεταχείριση αναφορικά με την παροχή των γραμμών PRA-ISDN. Η υποχρέωση του εν λόγω οργανισμού όπως κοινοποιεί στην ΕΕΤΤ τα τιμολόγια του και τις εκπτώσεις του είκοσι μέρες προ της εφαρμογής των αποτελεί μια αναγκαία συμπληρωματική υποχρέωση, η οποία αποβλέπει στο να παρέχεται στην ΕΕΤΤ η δυνατότητα επαρκούς κατανόησης των τιμολογιακών πρακτικών του ΟΤΕ ώστε να μπορεί να ασκεί αποτελεσματικά τις περί ανταγωνισμού αρμοδιότητές της σε περίπτωση που ο ΟΤΕ εμπλέκεται σε καταχρηστικές τιμολογιακές πρακτικές.

3. Προτάσεις Αναθεώρησης

Κατόπιν της αναλυτικής εξέτασης από την ΕΕΤΤ των σχολίων και παρατηρήσεων που υπέβαλαν οι συμμετέχοντες στην παρούσα διαβούλευση, προτείνεται όπως διατηρηθούν στο ακέραιο όλες οι προτάσεις που παρουσιάστηκαν από την ΕΕΤΤ στο κείμενο της διαβούλευσής της.

4. Αναλυτικές απαντήσεις συμμετεχόντων

4.1. ΟΤΕ

Οι απαντήσεις της εταιρείας μας στις ερωτήσεις της Δημόσιας Διαβούλευσης έχουν ως εξής:

E1. Συμφωνείτε ότι υπάρχει μια διακριτική σχετική αγορά για τη λιανική πρόσβαση στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω συνδέσεων PRA-ISDN; Παρακαλούμε αιτιολογήστε την απάντησή σας.

- **Κατά πόσο οι ευρυζωνικές υπηρεσίες πρόσβασης αποτελούν διακριτή αγορά από αυτήν της ISDN PRA στη σταθερή τηλεφωνία**

Το κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης επιλέγει εσφαλμένα, κατά την άποψη μας, να διερευνήσει αποκλειστικά το κατά πόσο η λιανική πρόσβαση σε υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας μέσω ευρυζωνικών συνδέσεων DSL ανήκει στην ίδια σχετική αγορά με την λιανική πρόσβαση μέσω συνδέσεων ISDN PRA. Η θεώρηση αυτή οδηγεί την ΕΕΤΤ στο συμπέρασμα ότι πράγματι οι δύο αυτοί τρόποι πρόσβασης ανήκουν σε διαφορετικές σχετικές αγορές. Η αιτιολόγηση ωστόσο εμφανίζεται προβληματική καθώς δεν γίνεται διάκριση μεταξύ υπηρεσιών ADSL, που αποτελεί κατά βάση υπηρεσία ευρυζωνικής πρόσβασης στο internet, και SDSL που μπορεί πράγματι να χρησιμοποιηθεί για την πρόσβαση σε δίκτυα φωνητικής τηλεφωνίας και αφετέρου παραγνωρίζονται άλλες ευρυζωνικές τεχνολογίες που βρίσκουν ευρεία και αυξανόμενη εφαρμογή στην σχετική αυτή αγορά (LMDS, μισθωμένες γραμμές, δίκτυα οπτικών ινών κ.α) και που όπως θα προκύψει από την μετέπειτα ανάλυση μας αποτελούν εναλλακτικούς τρόπους πρόσβασης. Τέλος η παροχή ISDN PRA τηλεφωνικών συνδέσεων, εκτός από τις

αναφερόμενες ευρυζωνικές τεχνολογίες, είναι τεχνικά εφικτή και με την χρήση αδεσμοποιητών τοπικών βρόχων (LLU) με πολύ μικρά κόστη για τον εναλλακτικό πάροχο.

Συγκεκριμένα, ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι παρόμοιες λειτουργικότητες (από την άποψη της ζήτησης για την πρόσβαση στο δημόσιο δίκτυο τηλεφωνίας) των προϊόντων ISDN PRA του ΟΤΕ, και ανάλογων προϊόντων εναλλακτικών παρόχων όπως για παράδειγμα το Telephony DirectLink της FORTHnet και το TellasDirect της Tellas. Η τιμολόγηση των υπηρεσιών αυτών εκτιμάται ότι πρέπει να είναι ανταγωνιστική σε αυτή της ISDN PRA αλλά αυτό δεν είναι δυνατό να εξακριβωθεί, κυρίως λόγω δυσκολιών στη σύγκριση διαφορετικών πακέτων υπηρεσιών οι οποίες προσφέρονται ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε πελάτη. Υπηρεσίες ISDN PRA παρέχονται επίσης και από άλλους εναλλακτικούς παρόχους έστω και αν δεν έχουν ανακοινωμένα ανάλογα προϊόντα με χρήση μισθωμένων γραμμών ή οπτικής ίνας. Είναι επίσης διαδεδομένη πρακτική να μην χρεώνονται τέλη σύνδεσης ή ακόμα και μηνιαία τέλη για τις υπηρεσίες πρόσβασης καθώς, με την απευθείας σύνδεση της επιχείρησης στο δίκτυο του παρόχου, αυτός εκμεταλλεύεται το σύνολο της κίνησης και δεν καταβάλλει τέλη εκκίνησης κλήσεων στον ΟΤΕ όπως στην περίπτωση της προεπιλογής.

Θεωρούμε επομένως ότι υπάρχει μεγάλη υποκαταστασιμότητα μεταξύ ISDN PRA και παρόμοιων προϊόντων $\geq 2\text{Mbps}$ πρόσβασης που προσφέρονται μέσω ευρυζωνικής SDSL/AITB, LMDS, οπτικής ίνας ή μισθωμένης γραμμής. Η υποκαταστασιμότητα αυτή αφορά κύρια τις περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης όπου βρίσκεται και το σύνολο σχεδόν της συγκεκριμένης αγοράς ISDN PRA και αποτελούν τις περιοχές όπου δραστηριοποιείται έντονα ο ανταγωνισμός. Οι υπηρεσίες αφορούν κατ' εξοχήν εταιρικούς χρήστες, έτσι δεν διαφαίνονται μεγάλα κόστη μεταλλαγής καθώς συνήθως διαθέτουν ανεπτυγμένα δίκτυα δεδομένων και τηλεφωνίας.

Εκτιμούμε λοιπόν ότι η αγορά λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω ISDN PRA είναι διακριτή από τις υπηρεσίες ευρυζωνικής πρόσβασης ADSL, αντιθέτως συμπεριλαμβάνει τις προαναφερθείσες υπηρεσίες ευρυζωνικής πρόσβασης εγγυημένου bandwidth αντίστοιχης λειτουργικότητας τουλάχιστον εκεί όπου αυτές διατίθενται. Η υπηρεσία αυτή σαφώς απευθύνεται μόνο σε κάποιες κατηγορίες εταιρικών πελατών.

Πιο συγκεκριμένα, μια SSNIP στην υπηρεσία ISDN PRA επιβεβαιώνει ότι η αγορά ISDN PRA δεν είναι διαφορετική από ευρυζωνικές προσβάσεις εγγυημένου bandwidth \approx 2Mbps και άνω. Δεν αναμένεται ότι ένα τέτοιο SSNIP θα είναι κερδοφόρο αφού πάροχοι ευρυζωνικών υπηρεσιών θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν τον υποθετικό μονοπωλητή σε περιοχές όπου ήδη διαθέτουν κατάλληλα εξοπλισμένα σημεία παρουσίας.

- **Σχετική Γεωγραφική Αγορά**

Μία σχετική γεωγραφική αγορά ορίζεται ως η περιοχή στην οποία οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία διαχωρίζεται από άλλες γειτονικές περιοχές, με ουσιωδώς διαφορετικές συνθήκες ανταγωνισμού.

Όμως η ΕΕΤΤ δεν παραθέτει καθόλου στοιχεία σχετικά με τις συνθήκες του ανταγωνισμού σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές, ώστε να ορίσει τη σχετική γεωγραφική αγορά, παρά μόνο αναφέρει ότι «ο ΟΤΕ παρέχει τις υπηρεσίες του μέσα στην ως άνω σχετική αγορά σε εθνική βάση, και με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις. Για την περίπτωση όπου άλλες υπηρεσίες δύναται να παρέχονται από άλλους παρόχους σε μικρότερη της εθνικής κλίμακα, οι υπηρεσίες αυτές ανταγωνίζονται τις υπηρεσίες που παρέχει ο ΟΤΕ σε εθνική κλίμακα». Ο ΟΤΕ παρέχει τις υπηρεσίες του στο σύνολο της Ελληνικής επικράτειας διότι αποτελεί και το Καθολικό Πάροχο, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις της ΕΕΤΤ. Η παροχή υπηρεσιών ISDN PRA δεν αποτελεί υποχρέωση του ΟΤΕ ως καθολικού παρόχου αλλά η παροχή της υπηρεσίας με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις ανεξαρτήτως γεωγραφικής περιοχής αποτελεί ωστόσο πάγια πρακτική του ΟΤΕ για το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών του προκειμένου αυτές να είναι προσιτές σε όλους τους χρήστες αλλά και για λόγους αποτελεσματικότερης πληροφόρησής τους. Η ανάπτυξη υπηρεσιών από εναλλακτικούς παρόχους δεν προϋποθέτει την παροχή τους σε εθνική κλίμακα, όμως οι εναλλακτικοί πάροχοι εστιάζουν το επενδυτικό τους ενδιαφέρον σε περιοχές που υπάρχει μεγάλη δημογραφική ή επιχειρηματική συγκέντρωση και το κόστος παροχής υπηρεσιών είναι χαμηλότερο με μεγαλύτερη απόδοση κεφαλαίου.

Ο ΟΤΕ θεωρεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά των αγορών λιανικής πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση, διαχωρίζεται σε δύο σχετικές γεωγραφικές αγορές ως προς την ανάπτυξη του ανταγωνισμού: την Αττική μαζί με την Θεσσαλονίκη και η υπόλοιπη Ελληνική επικράτεια.

Με βάση τα στοιχεία του ΟΤΕ Δεκεμβρίου 2006 ο συνολικός αριθμός των ISDN PRA τηλεφωνικών συνδέσεων είναι 6.807. Εξ αυτών 4.113 ISDN PRA λειτουργούν στην Τηλεπ. Περιφέρεια Αττικής ήτοι ποσοστό 66,2 % ενώ 466 ήτοι ποσοστό 7,5 % λειτουργούν στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή της Θεσσαλονίκης. Είναι έτσι σαφές ότι σχεδόν το 75 % των εγκατεστημένων συνδέσεων λειτουργεί στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα με το υπόλοιπο ποσοστό να διαμοιράζεται σε άλλες μικρότερες πόλεις.

Όπως προαναφέρθηκε υπάρχει υποκαταστασιμότητα μεταξύ ISDN PRA και παρόμοιων προϊόντων $\geq 2\text{Mbps}$ πρόσβασης που προσφέρονται μέσω ευρυζωνικής SDSL/ΑΠΤΒ, LMDS, οπτικής ίνας ή μισθωμένης γραμμής ιδιαίτερα στις περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης όπου βρίσκεται και το σύνολο σχεδόν της συγκεκριμένης αγοράς ISDN PRA και αποτελούν τις περιοχές όπου δραστηριοποιείται έντονα ο ανταγωνισμός.

Ο λόγος είναι ότι οι χρήστες στους οποίους απευθύνονται είναι ως επί το πλείστον εταιρικοί πελάτες με μεγάλες ανάγκες μεταφοράς δεδομένων. Συνεπώς, προκειμένου να επιτευχθούν οι απαραίτητες οικονομίες οι πάροχοι τείνουν να εγκαθιστούν τα δίκτυα τους στα σημεία με έντονη επιχειρηματική δράση. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία υπάρχουν 14,880 αδεσμοποίητοι τοπικοί βρόχοι (σε λειτουργία και εκκρεμείς αιτήσεις) εκ των οποίων η πλειοψηφία (12,018) συγκεντρώνεται στην περιοχή της Αθήνας και ακολουθεί η περιοχή της Θεσσαλονίκης με 1,282 Αδεσμοποίητους Τοπικούς Βρόχους. Επιπρόσθετα τα αιτήματα φορητότητας ISDN PRA παρουσιάζουν το τελευταίο διάστημα σημαντική αύξηση ιδιαίτερα στην Αθήνα γεγονός που υποδεικνύει την δραστηριοποίηση εναλλακτικών παρόχων στην συγκεκριμένη αγορά πρόσβασης ISDN PRA με χρήση LLU, LMDS ή οπτικών ινών σε συνδυασμό με την φορητότητα.

Τέλος, όλοι οι αδειοδοτημένοι πάροχοι ΣΑΠ και ιδιαίτερα η Forthnet, που είναι η πλέον δραστήρια στον χώρο αυτό, έχουν επιλέξει την παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας κύρια στις περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

Εκτιμούμε ότι η γεωγραφική αυτή εικόνα δεν δύναται να αλλάξει μεσοπρόθεσμα λόγω της πραγματικότητας της εικόνας ζήτησης και την προσεκτική βήμα-με-βήμα εστίαση επενδύσεων εναλλακτικών σε περιοχές με μεγάλη πυκνότητα ζήτησης. Έτσι κρίνουμε ότι οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι ανομοιογενείς ανάμεσα στις γεωγραφικές περιοχές της Αττικής-Θεσσαλονίκης και της υπόλοιπης χώρας και αποτελούν διακριτές γεωγραφικές περιοχές για την λιανική πρόσβαση στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση μέσω συνδέσεων ISDN PRA.

E2. Συμφωνείτε με τα αρχικά συμπεράσματα της EETT σχετικά με την ύπαρξη ΣΙΑ στη σχετική αγορά; Παρακαλούμε αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Διάφορες εταιρείες προσφέρουν σήμερα προϊόντα με παρόμοια λειτουργικότητα (από την άποψη της ζήτησης για την πρόσβαση στο δημόσιο δίκτυο τηλεφωνίας) των προϊόντων ISDN PRA του ΟΤΕ. Παράδειγμα τέτοιων προϊόντων, όπως έχουμε ήδη αναφέρει σε προηγούμενη ενότητα είναι τα Telephony DirectLink της FORTHnet και TellasDirect της Tellas. Η τιμολόγησή των υπηρεσιών που προσφέρουν αυτά τα πακέτα εκτιμάται ότι πρέπει να είναι ανταγωνιστική σε σχέση με αυτή των προϊόντων ISDN PRA του ΟΤΕ, αλλά κάτι τέτοιο είναι αρκετά δύσκολο να εξακριβωθεί λόγω της διαφορετικότητας αυτών των υπηρεσιών και της δυνατότητας διαφορετικής χρέωσης ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε πελάτη. Υπηρεσίες ISDN PRA παρέχονται επίσης και από άλλους εναλλακτικούς παρόχους έστω και αν δεν έχουν ανακοινωμένα ανάλογα προϊόντα, με χρήση μισθωμένων γραμμών, LLU ή οπτικής ίνας, συχνά χωρίς να χρεώνονται τέλη σύνδεσης ή ακόμα και μηνιαία τέλη για τις υπηρεσίες πρόσβασης. Οι επενδύσεις των εναλλακτικών παρόχων σε δίκτυα LMDS, καθώς και η εισαγωγή του SDSL, το οποίο φαίνεται να υπερδιπλασιάζεται κάθε εξάμηνο, έθεσαν νέα δεδομένα στην αγορά η οποία συνεχίζει να εξελίσσεται δυναμικά.

Συγκεκριμένα, υπηρεσίες SDSL ήδη παρέχονται από την Telepassport, Forthnet και Vivodi. Το πλήθος των συνδέσεων SDSL σχετίζεται τον αριθμό των αποδεσμοποιημένων γραμμών τοπικού βρόχου θέτοντας έτσι ένα άνω όριο στις πωλήσεις του SDSL. Δεδομένου ότι η πιο διαδεδομένη μορφή DSL στην Ελλάδα είναι το ADSL, εκτιμάται το SDSL αφορά ένα μικρό ποσοστό αυτού του αριθμού, γύρω στο 10%, ωστόσο αναμένεται αύξηση του, διότι παρέχει ποιότητα υπηρεσιών ανάλογη των μισθωμένων ευθειών, σε υποπολλαπλάσια, όμως, τιμή.

Ανταγωνισμός υφίσταται και από τις υπηρεσίες LMDS, οι οποίες αποτελούν μια ουσιαστική εναλλακτική ασύρματη πρόσβαση. Το LMDS έχει κάνει τη δυναμική του εμφάνιση και στον τομέα των ευρυζωνικών υπηρεσιών και στη χώρα μας, παρέχοντας τα πλεονεκτήματά του στο ελληνικό κοινό. Οι εταιρείες που έχουν ανακοινώσει τη δραστηριοποίησή τους στον τομέα των υπηρεσιών LMDS είναι οι Forthnet, Q-Telecom, Tellas, TIM και Lannet, έχοντας αναπτύξει δίκτυο εκτεταμένης εμβέλειας το οποίο επεκτείνεται συνεχώς. Οι παρεχόμενες ταχύτητες φθάνουν μέχρι και τα 34 Mbps ανά χρήστη, ενώ μέσα από την ίδια σύνδεση είναι εφικτή και η παροχή υπηρεσιών τηλεφωνίας. Τα στοιχεία που παραθέτουμε είναι αποτέλεσμα άντλησης από το site της κάθε μιας εταιρείας όπου αυτό ήταν εφικτό.

Τέλος, άλλες υπηρεσίες με μεγάλη ανταγωνιστική ισχύ είναι οι υπηρεσίες Metro Ethernet και SDH που προφέρονται από τις Αττικές Τηλεπικοινωνίες παρέχοντας την δυνατότητα διασύνδεσης I.T.K με τηλεπικοινωνιακούς παρόχους κατ' αναλογία με την τεχνολογία πρόσβασης ISDN PRA. Αν και η ΑΤ δραστηριοποιείται σε αυτήν την φάση μόνο εντός του λεκανοπεδίου της Αττικής, έχει δρομολογήσει σημαντικές επενδύσεις για επέκταση του δικτύου της και εκτός Αττικής ώστε σταδιακά να καλύψει και άλλες περιοχές της Ελλάδος ειδικά μετά την εξαγορά της συγκεκριμένης εταιρείας από την HOL με στόχο την δημιουργία εθνικής κλίμακας παρουσίας..

Γενικά, τα εμπόδια εισόδου στην αγορά πρόσβασης PRA ISDN είναι σημαντικά χαμηλότερα από αυτά στην αγορά πρόσβασης PSTN / ISDN BRA. Αυτό γιατί πρώτον, στην περίπτωση εταιρικών πελατών τα έσοδα από τηλεφωνικές και συναφείς υπηρεσίες που τιμολογούνται

μπορεί από μόνα τους να καλύψουν το κόστος επένδυσης σε γραμμές πρόσβασης (π.χ. με οπτική ίνα) και, δεύτερο, η συγκέντρωση μεγάλων πελατών σε τοπικά επιλεγμένες περιοχές (π.χ. αστικά κέντρα) μειώνει το ρίσκο της αρχικής επένδυσης αφού τα κόστη είναι δυνατόν να καταμεριστούν σε μεγαλύτερο αριθμό πελατών.

Στην υπόλοιπη χώρα, το μέγεθος της αγοράς εκτός μεγάλων αστικών κέντρων, είναι τέτοιο ώστε η επέκταση των παρόχων σ' αυτή να μην είναι οικονομικά ελκυστική, κάτι που επιβεβαιώνεται από το σημαντικά υψηλότερο μερίδιο του ΟΤΕ σε αυτές τις περιοχές. Οι εναλλακτικοί πάροχοι δραστηριοποιούνται κυρίως μέσω διάθεσης μισθωμένων γραμμών, εξαρτώμενοι από τη χονδρική υπηρεσία του ΟΤΕ και μόνο για συμπλήρωση υπηρεσίας που ήδη προσφέρουν σε εταιρικό τους πελάτη σε άλλες περιοχές της χώρας.

Με δεδομένα τα ανωτέρω αξιολογούμε την ένταση του δυνητικού ανταγωνισμού στην αγορά αυτή για τις μεγάλες αστικές περιοχές ως πιο έντονη από ότι στην υπόλοιπη χώρα.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι ο ΟΤΕ αν και μπορεί να διαθέτει υψηλά μερίδια αγοράς στις συνδέσεις ISDN PRA εκπληρώνοντας έτσι το κριτήριο ΣΙΑ εντούτοις αυτό οφείλεται στο ότι επί μακρό χρονικό διάστημα οι εναλλακτικοί πάροχοι δεν προέβαιναν σε επενδύσεις ανάπτυξης αντίστοιχων τηλεπικοινωνιακών υποδομών. Με την προώθηση της συνεγκατάστασης και του LLU, την ανάπτυξη δικτύων οπτικών ινών και την αποτελεσματική λειτουργία της υπηρεσίας φορητότητας ο ανταγωνισμός έχει ήδη αναπτυχθεί και αναμένεται ότι θα αυξηθεί περαιτέρω ιδιαίτερα στις περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης, όπου συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο ποσοστό της αγοράς. Συνεπώς κρίνουμε ότι η συγκεκριμένη αγορά οδηγείται προς τον πλήρη ανταγωνισμό και η Σημαντική Ισχύς στην Αγορά που κατέχει ο ΟΤΕ δεν του επιτρέπει να επιβάλλει καταχρηστικές πρακτικές. Άλλωστε αυτό ενισχύεται και από την άποψη της ίδιας της ΕΕΤΤ η οποία διαπιστώνει ότι παρά την έλλειψη μέχρι τώρα ρυθμιστικών υποχρεώσεων του ΟΤΕ η συγκεκριμένη αγορά έχει αναπτυχθεί χωρίς να έχει παρουσιαστεί κάποια σοβαρή αποτυχία της.

Επιπρόσθετο στοιχείο είναι το γεγονός ότι θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η ISDN PRA είναι λειτουργικά ισοδύναμη με δέκα πέντε ISDN BRA συνδέσεις. βάσει αυτού υπάρχει άμεση εξάρτηση της διάθεσης των υπηρεσιών ISDN PRA με τους όρους διάθεσης ενός ρυθμιζόμενου προϊόντος του ISDN BRA, οι τιμές του οποίου ορίζονται ως κοστοστρεφείς και κατά συνέπεια ορίζεται αυτομάτως ένα άνω επίπεδο τιμών το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει η ISDN PRA καθώς στην περίπτωση αυτή θα εμφανιζόταν το φαινόμενο υποκατάστασης από ISDN BRA. Ακόμα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα τέλη των συνδέσεων ISDN PRA έχουν παραμείνει αναλλοίωτα για μεγάλο χρονικό διάστημα γεγονός που οφείλεται μεταξύ άλλων και στην ανταγωνιστική λειτουργία της αγοράς.

Τέλος αναφέρουμε ότι όπως προκύπτει και από την ελληνική αλλά και διεθνή εμπειρία διαφαίνεται ότι **η συγκεκριμένη τεχνολογία ακολουθεί φθίνουσα πορεία**. Πράγματι όπως προκύπτει και από τα ιστορικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό γραμμών πρόσβασης τηλεφωνίας παρατηρείται ήδη μείωση του αριθμού των εγκατεστημένων ISDN PRA τηλεφωνικών συνδέσεων του ΟΤΕ γεγονός που υποδεικνύει σταθεροποίηση σε πρώτη φάση της ζήτησης δεδομένης και της απώλειας μεριδίου που υφίσταται.

E3. Συμφωνείτε με την κανονιστική υποχρέωση αμεροληψίας που προτείνεται από την EETT; Παρακαλούμε αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Στην μέχρι τώρα ανάλυση μας αιτιολογήσαμε ότι αν και ο ΟΤΕ κατέχει Σημαντική Ισχύ στην εν λόγω λιανική αγορά πρόσβασης, η αγορά παρουσιάζει έντονο δυνητικό ανταγωνισμό ιδίως στα μεγάλα αστικά κέντρα, με διάφορες εναλλακτικές πρόσβασης (LLU, LMDS, SDSL, μισθωμένες γραμμές και οπτικές ίνες) στην διάθεση των τελικών (εταιρικών κυρίως) πελατών. .

Η καλώς εννοούμενη ανταγωνιστική συμπεριφορά του ΟΤΕ στην αγορά λιανικής πρόσβασης PRA ISDN επιβεβαιώνεται και από την απουσία στοιχείων που να αποδεικνύουν παράπονα πελατών και/ή τον αποκλεισμό εναλλακτικών παρόχων εξαιτίας της πολιτικής τιμολόγησης και παροχής των συνδέσεων PRA-ISDN από τον ΟΤΕ, όπως αναφέρει και το κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης. Συνεπώς η οποιαδήποτε παραβίασή της αρχή της αμεροληψίας μπορεί να

αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά με μια ex post παρέμβαση στα πλαίσια ενός γενικότερου ανταγωνιστικού πλαισίου.

Για όλους τους παραπάνω λόγους δεν τεκμηριώνεται το συμπέρασμα της ΕΕΤΤ ότι είναι δυνατή εκ μέρους του ΟΤΕ η υιοθέτηση πρακτικών στρατηγικής τιμολόγησης (ληστρική τιμολόγηση, συμπίεση τιμών κ.α) και συνεπώς θεωρούμε ότι δεν υφίσταται ανάγκη για οιαδήποτε ex ante ρύθμιση, όπως αυτή προτείνεται και αφορά την υποχρέωση γνωστοποίησης στην ΕΕΤΤ των τιμών και εκπτώσεων είκοσι (20) ημέρες πριν την ημερομηνία εφαρμογής τους. Ο σκοπός της υποχρέωσης αυτής αναφέρεται ότι είναι, μεταξύ άλλων, να γνωρίζει η ΕΕΤΤ επαρκώς τις τιμολογιακές πρακτικές του ΟΤΕ, ώστε να μπορεί να ασκεί αποτελεσματικά τις εξουσίες της βάσει του δικαίου του ανταγωνισμού. Είναι φανερό ότι τις εξουσίες αυτές μπορεί να τις ασκήσει και ex post.